

24.05.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**24 Mayıs 2024
Cuma**

24.05.24

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

24 Mayıs 2024 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Tanıma ve Denklik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetmeliği
- İstanbul Gedik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Gedik Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2013/15)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2024/13)

Nisan ayında "olağanüstü" ve "şiddetli kuraklık" yaşandı

Meteoroloji Genel Müdürlüğünün Nisan ayına ilişkin kuraklık haritalarında Türkiye'nin büyük bölümünde 'olağanüstü' ve 'çok şiddetli kuraklık' görüldü.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün Nisan ayı raporlarına göre, Türkiye genelinde yağışlar geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 67, normaline göre yüzde 50 düşerken, Karadeniz Bölgesi son 64 yılın en düşük yağışını aldı.

Meteorolojik kuraklık haritalarında Türkiye'nin büyük bölümünde 'olağanüstü' ve 'çok şiddetli kuraklık' alarmı verildi.

Küresel ısınma, kirlilik gibi etkenlerle sulak alanların her yıl daha da hızlı su kaybına uğraması, yoğun buharlaşma, yağışların azalması, sıcaklıkların artması gibi olumsuzluklar tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de etkili oluyor. Ocak ayından itibaren uzun yıllar ortalamasına göre, daha sıcak geçen 2024 yılında Nisan ayı son 53 yılın en sıcak nisan ayı olarak kayıtlara geçti, yağışlarda yüzde 50'ye varan düşüş gerçekleşti.

OLAĞANÜSTÜ VE ŞİDDETLİ KURAKLIK

Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün 2024 Nisan ayı meteorolojik kuraklık durumuna ilişkin haritaları, birçok bölgede olağanüstü ve şiddetli kuraklık yaşandığı gösterdi. Normalin Yüzdesi İndeksi (PNI) haritasına göre Trakya, Çanakkale, Muğla, Mersin'in bazı bölgeleri, Güneydoğu Anadolu'nun batısı, Hakkari ve Van çevreleri haricindeki tüm Türkiye'de 'şiddetli kuraklık (acil durum)' ibaresine yer veriliyor. Türkiye'nin neredeyse yüzde 70'lik kısmının şiddetli kuraklık yaşadığını gösteren bu haritaya göre, geri kalan bölgelerin de yine önemli bölümü orta şiddete ve hafif kurak tehlikesi **altında** görülüyor.

Standart Yağış İndeksi (SPI) haritasına göre de Orta Karadeniz, Muğla'nın doğusundan Antalya'nın batısına olan bölge, Uşak-Kütahya'nın bir kısmı, Bolu ve Kırşehir'de bazı bölgeler 'olağanüstü kurak' olarak gösterildi. Aynı bölgelerin daha geniş çevrelerine bakıldığında da yine Türkiye'nin büyük kısmının 'çok şiddetli kurak', 'şiddetli kurak', 'orta kurak' tehlikesi yaşadığı görülüyor.

YAĞIŞLAR YÜZDE 50 AZALDI

Türkiye geneli nisan ayı yağışı, normalinin ve geçen yıl nisan ayı yağışının altında gerçekleşti. Nisan ayı normali (1991-2020) 57,5 kilogram, 2023 yılı nisan ayı yağışı 86,8 kilogram iken 2024 yılı Nisan ayı yağışı metrekareye 28,5 kilogram oldu. Yağışlar normaline göre yüzde 50, geçen yıl nisan ayı yağışlarına göre yüzde 67 azaldı.

BİRÇOK İLDE AZALMA YÜZDE 80'İ AŞTI

Nisan yağışları Bilecik, Bursa, Kastamonu, Samsun, Amasya, Tokat, Giresun, Rize, Trabzon Rize, Artvin, Ardahan, Burdur, Afyonkarahisar, Denizli ve Antalya sahil kesiminde yer yer yüzde 80'in üzerinde azalma gösterdi. İller içinde normaline göre en fazla azalma, yüzde 85 ile Artvin ve Ardahan'da ölçüldü.

KARADENİZ'DE SON 64 YILIN EN DÜŞÜK SEVİYESİ

Tüm bölgeler normalinin altında yağış alırken, en fazla azalma gösteren bölge yüzde 84 ile Karadeniz oldu. Bölgenin 2024 yılı Nisan ayı yağışları son 64 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşti. En az yağış 8,5 kilogram ile Ardahan'da kaydedilirken, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon, Bayburt, Artvin ve Ardahan'da son 64 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşti.

24.05.24

İl geneli yağışlarda en fazla yağış 95,7 kilogram ile Hakkari'de yaşandı. En fazla artış ise yüzde 61 ile Çanakkale'de oldu. İstanbul Avrupa Yakası, Kırklareli, Çanakkale ve Mersin Mut çevrelerinde yüzde 60'ı aşan artışlar kaydedildi.

YAĞIŞLI GÜN SAYISI 5,9 GÜNE DÜŞTÜ

Türkiye genelinde nisan ayında 1991-2020 normali 10,8 gün olan yağışlı gün ortalaması bu nisan ayında 5,9 yağışlı güne düştü. Yağışlı gün sayıları Ege Bölgesi, İç Anadolu'nun ve Akdeniz Bölgesi'nin batısı, Bolu, Bursa, Bilecik, Mersin, Şanlıurfa, Mardin, Bingöl, Siirt, Şırnak ve Artvin çevrelerinde 5 günün de altına düştü. Edirne, Kırklareli, Samsun, Ordu ve Trabzon çevrelerinde 10-15 gün aralığında gerçekleşti.

Bu yılın nisan ayında, normaline göre bakıldığında yağışlarda Marmara'da yüzde 58 azalma gerçekleşti. Ege'de yüzde 67, Akdeniz'de yüzde 70, İç Anadolu'da yüzde 65, Karadeniz'de yüzde 84, Doğu Anadolu'da yüzde 65, Güneydoğu Anadolu'da yüzde 36 azalma yaşandı.

Bahar yağmurları tarlalara can suyu oldu

Çankırı'da kurak geçen kış mevsiminin ardından etkili olan mayıs yağmurları tarlalarda verimi arttırdı.

Çankırı'da kış mevsiminin kurak geçmesi sebebiyle tedirgin olan çiftçilerin yüzünü Mayıs ayındaki yağışlar güldürdü. Kentte etkili olan soğuk sebebiyle bazı meyve ağaçları zarar görürken, yağışlar ise tarlalara can suyu oldu.

Türkiye'nin önemli tarım kentlerinden birisi olan Çankırı'da etkili olan yağışlar, tarlalarda verimi arttırdı. Konu ile ilgili açıklama yapan Çankırı İl Tarım ve Orman Müdürü Dr. Hüseyin Düzgün, yağışların devam etmesi ile verimli bir sezon yaşanmasını beklediklerini söyledi.

“Günümüzde yağın yağışlar sebebiyle çiftçilerimizin yüzü gülüyor”

Yağın yağışların çiftçileri mutlu ettiğini ifade eden Düzgün, “Çiftçilerimizin yoğun çalıştığı yaz sezonu başladı. Günümüzde yağın yağışlar sebebiyle çiftçilerimizin yüzü gülüyor. İlimiz açısından verimli bir yıl olacağını tahmin edebiliyoruz. Çiftçilerimizi meteorolojik olaylara karşı hemen uyarıyoruz. Yağın her yağmurun tarla bitkilerine faydası var, ilimizde de yağın yağmurlar ekinleri canlandırdı. Bu hafta da yağış bekliyoruz, inşallah böyle devam ederse verimli bir geçeceğini tahmin etmekteyiz” dedi.

24.05.24

“İnşallah daha verimli bir yıl olur”

Çankırı'da çiftçilik yapan Fahri Çalışkan da, “Yağmurlardan yana bir problemimiz olmadı ama soğuk etkiledi. Toprak biraz daha yağış istiyor. İnşallah daha da verimli bir yıl olur” dedi.

Kırmızı et fiyatları düştü! Kasaplarda etiketler sürekli değişiyor

Kurban bayramı öncesi kırmızı et fiyatlarında yaşanan düşüş devam ediyor. İşte Ege, Akdeniz, Marmara, İç Anadolu, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz bölgesi güncel kırmızı et fiyatları.

Ulusal kırmızı et konseyi güncel kırmızı et fiyatlarını duyurdu. Geçtiğimiz haftaya göre gerileyen fiyatlar sonrası kasaplarda ve market et reyonlarında etiketler değişti. Ege Bölgesinde geçtiğimiz hafta 351.00 TL'den satılan dana eti 344.50 TL'ye, Marmara Bölgesi 350.60 TL'den satılan dana eti 345.00 TL'ye, Akdeniz Bölgesinde 349.60 TL'den satılan dana eti ise 341.20 TL'ye kadar geriledi. İşte Ege, Akdeniz, Marmara, İç Anadolu, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz bölgesi güncel kırmızı et fiyatları.

KIRMIZI ET FİYATLARI SERT DÜŞTÜ

İşte UKON tarafından duyurulan güncel kırmızı et fiyatları:

Ege Bölgesi

Dana eti fiyatları: 344.50

Kuzu eti fiyatları: 405.00

Akdeniz Bölgesi

Dana eti fiyatları: 341.20

Kuzu eti fiyatları: 380.00

24.05.24

Marmara Bölgesi

Dana eti fiyatları: 345.00

Kuzu eti fiyatları: 405.00

İç Anadolu Bölgesi

Dana eti fiyatları: 335.00

Kuzu eti fiyatları: 390.00

Doğu Anadolu Bölgesi

Dana eti fiyatları: 344.00

Kuzu eti fiyatları: 370.00

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Dana eti fiyatları: 330.70

Kuzu eti fiyatları: 370.00

Karadeniz Bölgesi

Dana eti fiyatları: 345.00

Kuzu eti fiyatları: 394.00

Ortalama

Dana eti fiyatları: 340.77

Kuzu eti fiyatları: 387.71

Zorunlu karşılıkları artıran TCMB yabancı para krediye sınır getirdi

TCMB, politika faizini tutarken, ek sıkılaştırma adımları attı. TL mevduatla birlikte KKM zorunlu karşılıkları artıran banka, yabancı para kredilere büyüme sınırı getirdi.

Şebnem TURHAN

Merkez Bankası son günlerde piyasanın dikkat çektiği iki konuya ilişkin Para Politikası Kurulu toplantısı sonrasında tedbirler açıkladı. Yabancı para kredilere aylık yüzde 2 büyüme sınırı getiren Merkez Bankası likidite fazlasını sterilize etmeye yönelik olarak da zorunlu karşılık oranlarını yükseltti.

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu Mayıs toplantısında politika faizini yüzde 50'de sabit bıraktı ancak likidite fazlasının ilave tedbirlerle sterilize edileceğini ve parasal aktarım mekanizmasını destekleyecek ek adımlar atılacağını vurguladı. Son günlerde piyasada likidite fazlası Şubat başı döneme geri dönmüş hem piyasa faizleri hem de TL mevduat faizleri yüzde 50 politika faizinin altına gelmişti. PPK kararı sonrasında yapılan açıklamayla da KKM ve TL mevduat hesaplarına uygulanan zorunlu karşılık oranları artırıldı, KKM yenileme hedefi yüzde 75'e indirildi, yabancı para kredilere aylık yüzde 2 büyüme sınırı geldi. Bu adımların TL sterilizasyonu yaratması beklenirken piyasa ve mevduat faizlerinde de yukarı yönlü etki sağlaması öngörülüyor.

Ek adımlar atılacağı yer aldı

PPK metninde yeni ve en önemli kısım ise piyasanın son günlerde dikkat çektiği likidite fazlasına yönelik oldu. Makroihtiyati çerçevede sadeleşme ve piyasa mekanizmasının işlevselliğini artırma amacı kapsamında, menkul kıymet tesisi uygulamasının sonlandırıldığı hatırlatılan PPK metninde “Son dönem kredi büyümesi ve mevduat gelişmeleri göz önünde bulundurularak, makro finansal istikrarı koruyacak ve parasal aktarım mekanizmasını destekleyecek ek adımlar atılacaktır. Yurt içi ve yurt dışı yerleşiklerin Türk lirası finansal varlıklara talebiyle oluşan likidite fazlası ilave tedbirlerle sterilize edilecektir” denildi.

Tüm zorunlu karşılıklarda artış

PPK kararı sonrasında Merkez Bankası ilave adımları açıkladı. İlk olarak TL mevduat ve kur korumalı mevduat (KKM) hesaplarına uygulanan zorunlu karşılık oranları artırıldı zorunlu karşılıklar 24 Mayıs 2024 tarihinde tesis edileceği duyuruldu. Kısa vadeli TL mevduatta yüzde 8 olan zorunlu karşılık oranı yüzde 12'ye, uzun vadeli TL mevduatta yüzde 0 olan zorunlu karşılık oranı yüzde 8'e, kısa vadeli KKM'de yüzde 25 olan zorunlu karşılık oranı yüzde 33'e, uzun vadeli KKM'de yüzde 10 olan zorunlu karşılık oranı da yüzde 22'ye yükseltildi. Bu adımla piyasa ve mevduat faizlerinin yukarı gelmesi beklenirken bankalar için sıkılaştırıcı bir düzenleme oldu. KKM'de yenileme dahil hedef yüzde 75 Zorunlu karşılık faiz ve komisyon uygulamalarında da değişiklikler yapıldı. Açıklamaya göre KKM'nin TL'ye geçişine ilişkin hedef korunurken, yenileme dahil toplam hedef yüzde 75'e düşürüldü. Tüzel kişi KKM ile gerçek ve tüzel kişi YUVAM hesaplarının bir sonraki hesaplama döneminden itibaren geçerli olacak şekilde toplam hedef hesaplamasından çıkarılmasına karar verildi. Toplam hedefin sağlanması halinde KKM için tesis edilen zorunlu karşılıklara uygulanan faiz oranı politika faiz oranının yüzde 40'ına düşürüldü. KKM'den çözümlenmenin de bu hamleyle birlikte hızlanması bekleniyor.

Yabancı para krediye yüzde 2 sınırı Son dönemde yine piyasada oldukça çok tartışılan ve hızlı artışına yönelik endişeler dile getirilen yabancı para kredilere yönelik de Merkez Bankası'ndan hamle geldi. Merkez Bankası yabancı para kredilere aylık

yüzde 2 büyüme sınırı getirirken, sınırı aşan kredi tutarı kadar Türk lirası cinsinden zorunlu karşılığın bir yıl boyunca bloke olarak tesis edilmesine karar verdi.

EKONOMİSTLER MERKEZ BANKASI ADIMLARINI NASIL YORUMLADI

TCMB ÜZERİNE DÜŞENİ BÜYÜK ÖLÇÜDE YAPIYOR

Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hakan Kara:

Merkez Bankası beklendiği gibi politika faizini yüzde 50'de sabit bıraktı. Metinde, enflasyona dair riskleri vurgulayarak gerekirse daha da sıkılaştırım dedi. Bunu söyleyerek son günlerde yüzde 47'de gerçekleşen gecelik piyasa faizini, resmi faizi olan yüzde 50'nin altına düşürmeme sinyali de vermiş oldu. Nitekim hemen sonrasında gelen duyuru, zorunlu karşılıklar aracılığıyla sistemden likidite çekileceğini gösterdi. Bu da bankalararası piyasada gecelik faizlerin yukarı çekilmesine yardımcı olacaktır. Duyuruda ayrıca yabancı para kredilere de aylık yüzde 2 sınırı konması parasal aktarım mekanizmasının güçlenmesi açısından isabetli bir karar oldu. Ayrıca KKM'nin zorunlu karşılıklarının artırılması ve çevirme oranı eşiklerinin gevşetilmesi de KKM'den çıkışı bir miktar hızlandırabilir. Bütün bunlar doğru yönde atılan adımlar. TCMB üzerine düşeni büyük ölçüde yapıyor. Bundan sonra kritik olan maliye politikası olacak. Merkez bankasını konuşmanın tekrar anlamlı hale geldiği günlerdeyiz. Umarım bu sürece diğer politikalarla destek verilir de bu kadar emek boşa gitmez.

PİYASA MERKEZ BANKASI'NA GÜVENİYOR

TOBB ETÜ Öğretim Üyesi Doç. Dr. Atılım Murat:

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu toplantısında politika faizinde değişiklik zaten beklemiyorduk. Asıl beklenti TL likiditesi konusunda atılacak adımlardı. Bunlar da PPK kararı sonrasında arka arkaya geldi. Zorunlu karşılık oranlarının artırılması beklentiler arasındaydı. Bunun yanı sıra sadeleştirme adımları çerçevesinde KKM'nin bitmesine yönelik adımların gelmesi düşünülüyordu bu adımlar da likidite çekilmesi paketine eklenmiş. Şirketlerin döviz kredi talebi çok artmıştı. TL kredi faizleri çok yüksek olduğu için alabilen şirketler düşük faizle döviz kredisi çekiyordu. Kurun yatay seyrettiği ortamda bu cazip ama yarın olağanüstü bir durum olduğunda kur artarsa şirketler zora düşebilir ve sistemik bir risk oluşabilirdi. Merkez Bankası'ndan buna yönelik adım gelmesi de çok olumlu. Piyasa Merkez Bankası'ndan adım geleceğine emindi hangileri gelebilir diye tartışıyordu. Bu çok önemli, piyasa Merkez Bankası'na güveniyor, işbirliğine güveniyor. Merkez Bankası da sıkıntıları görmüş ve bir nevi neşteri vurmuş. Burada şunu görüyoruz para politikası iyi bir şekilde yönetiliyor.

Mehmet Şimşek'in AK Parti MKYK'da dolar cevabı: 'Uzun vadede dalgalanacak ama 40'a sıçrama yapmaz'

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, AK Parti Merkez Karar Yönetim Kurulu (MKYK) toplantısında üyelerin 'dolar yükselir mi?' sorusuna 'bırakırsak düşer' cevabını verdiği öğrenildi. Şimşek'in, Merkez Bankası ile alım yaptıklarını, bu durumun bir süre daha devam edeceğini söylediği belirtiliyor. Şimşek, doların uzun vadede dalgalanacağını ancak 40'a sıçramasını beklemediklerini de söylemiş.

Besti KARALAR

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, AK Parti Merkez Karar Yönetim Kurulu (MKYK) toplantısında ekonomi programını ve tasarruf tedbirlerini anlattı. Bakan Şimşek'in özellikle kur politikası konusunda dikkat çekici mesajlar verdiği öğrenildi. Üyelerin 'dolar yükselir mi?' sorusuna 'bırakırsak düşer' cevabını veren Şimşek'in, Merkez Bankası ile alım yaptıklarını, bu durumun bir süre daha devam edeceğini söylediği kaydediliyor. Bakan Şimşek'in doların uzun vadede dalgalanacağını ancak 40'a sıçramasını beklemediklerini söylediği belirtildi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında toplanan MKYK toplantısında Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ile Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin sunum yaptı. Toplantıda Şimşek, tasarruf tedbirlerini anlattı, MKYK üyelerinin sorularını yanıtladı.

“1 seneye kadar enflasyon daha da aşağı iner”

Bakan Şimşek konuşmasında, ekonomi programını hayata geçirme konusunda kararlı olduklarının altını çizerek, “Enflasyonu tek haneye düşürmek en büyük hedefimiz. Şu anda tüm veriler olumlu gidiyor. Sayın cumhurbaşkanımızda programımıza tam destek veriyor. Bir seneye kadar enflasyon daha da aşağı iner, nihai hedefimiz tek haneli enflasyon, Cumhurbaşkanımız seçime rağmen programdan taviz vermedi. Yılsonu rakamları yüksek çıkabilir bu sizleri yanıltmasın. Programın etkilerini yaz döneminde, Haziran Temmuz gibi daha da çok hissedeceğiz” dediği öğrenildi.

“Tasarruf tedbirleri uygulanacak, her yeri sıkıyoruz’

Edinilen bilgilere göre; Bakan Şimşek, MKYK toplantısında, tasarruf tedbirlerini de kapsamlı bir şekilde anlattı. Alınan tüm tedbirlerin uygulanacağını aktaran Bakan Şimşek, “Tedbirler uygulanacak. Bunun için her yeri sıkıyoruz” dediği belirtildi.

“Uzun vadede dalgalanmaya bırakacağız”

Partililerin, “Ekonomi politikasını bilin ve sokakta anlatın” önerisinde bulunduğu kaydedildi. MKYK üyelerinin sorularını da yanıtlayan Bakan Şimşek, “dolar yükselir mi?” sorularına, “Şu anda bırakırsak düşecek. Biz Merkez Bankası ile alım yapıyoruz o yüzden düşmüyor. Bu durum bir süre daha devam eder. Uzun vadede doları dalgalanmaya bırakacağız. Biraz daha artacağını öngörüyoruz ama 40 TL gibi sıçramalar olmayacak” değerlendirmesinde bulunduğu dile getirildi.

“Sırtımızı sıcak paraya dayayamayız”

Bakan Şimşek, son 1,5 ayda Türkiye'ye 54 milyar dolar girdiğini açıklayarak, "Sıcak paraya sırtımızı dayayamayız. Doğrudan yatırım da almamız lazım" dediği ifade edildi.

Milli Eğitim Bakanı Tekin'den mülakat eleştirilerine yanıt

MKYK toplantısında Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin de, Meclis'e gelmesi beklenen eğitim ile ilgili yasa teklifinin ayrıntılarını anlattı. MKYK üyelerinin sorularını yanıtlayan Bakan Tekin'in, mülakat ile ilgili eleştirilere yanıt vererek, “Mülakatlar çok şeffaf yapılıyor” dediği belirtildi. Öğretmen atamaları konusunda da, “Norm kadrolar konusunda ısrarcı olmayın. Herkes kurada çıkan görev yerine gidecek” dediği öğrenildi.

TCMB Başkanı Karahan: Sıkı para politikasını devam ettireceğiz

TCMB Başkanı Karahan, manşet enflasyonda haziran ayı itibarıyla ciddi bir gerileme beklediklerini söylerken, "Önümüzdeki dönemde sıkı para politikasını devam ettireceğiz" dedi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Fatih Karahan, Arap Bankacılık Zirvesi'nde konuşuyor.

TCMB Başkanı Karahan'ın konuşmasından öne çıkanlar şöyle:

Enflasyonun Mayıs'ta yüzde 75 ile zirveye ulaşmasını bekliyoruz. Manşet enflasyonda haziran ayı itibarıyla ciddi bir gerileme bekliyoruz. Aylık bazda enflasyon trendinin aşağı doğru gelmesini bekliyoruz

Önümüzdeki dönemde sıkı para politikasını devam ettireceğiz. TL'nin reel olarak değer kazanmasını bekliyoruz.

Dezenflasyon sürecinden en fazla bankalar faydalanacak

Bankacılık sektörü dezenflasyon sürecinden en fazla fayda sağlayan sektör olacak. Normalleşme gerçekleştikçe bankaların bilançolarını yönetmelerinde daha fazla yük üstlenmeleri gerekecek. Bankacılık sisteminde TL mevduatının payı 2023 yılı Ağustos ayındaki yüzde 31 seviyesinden yüzde 45 seviyesine kadar yükseldi.

Yüksek enflasyon ortamına rağmen bankacılık sektörü karlılığını devam ettiriyor. Sektörün büyümesi için uygun bir ortam var. Para politikası yaklaşımımız bankacılık sektörünü desteklemeye devam edecek.

OECD ülkelerinde ekonomik büyüme ilk çeyrekte yüzde 0,4 oldu

Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) ülkelerinde ekonomik büyüme yılın ilk çeyreğinde yüzde 0,4 ile bir önceki çeyreğe göre hafif artış gösterdi.

OECD, yılın ilk çeyreğine ilişkin öncü ekonomik büyüme verilerini açıkladı.

Buna göre, OECD ülkelerinde Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH), ocak-mart döneminde yüzde 0,4 büyüdü. Ekonomik büyüme bir önceki çeyrekte yüzde 0,3 olarak kayıtlara geçmişti.

G7 ülkeleri arasında İngiltere ve Almanya'da büyüme ilk çeyrekte sırasıyla yüzde 0,6 ve yüzde 0,2 ile toparlanma gösterdi. İngiltere'de ekonomi geçen yılın son çeyreğinde yüzde 0,3 ve Almanya'da yüzde 0,5 daralmıştı.

Ekonomik büyüme Kanada'da ocak-mart döneminde yüzde 0,2, İtalya ve Fransa'da yüzde 0,1 olurken, Avro Bölgesi'nde yüzde 0,3 hesaplandı. Avro Bölgesi'nde de ekonomi geçen yılın son çeyreğinde yüzde 0,1 küçülmüştü.

ABD ekonomisi yılın ilk çeyreğinde yüzde 0,4 olurken, bir önceki çeyrekteki yüzde 0,8 büyümeye göre özel tüketimdeki düşüşün etkisiyle yavaşlama gösterdi.

Japonya'da ise ekonomi yılın ilk üç ayında yüzde 0,5 daraldı.

OECD ülkelerinde ekonomik büyüme ilk çeyrekte yıllık bazda ise yüzde 1,6 olarak hesaplandı.

AK Parti'de yeni dönem: Değişim bazı illerde başladı

AK Parti'de seçim sonuçlarına yönelik istişare süreci sürüyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan, kurmaylarıyla yaptığı toplantıda parti içerisinde mutlaka değişim yapacaklarını vurguladı. Bu süreçte ilk istifa, yerel seçimlerde %54,7 ile en yüksek oyu aldığı Rize'den geldi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, AK Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) toplantısında önemli açıklamalarda bulundu. Kurmaylarıyla bir araya gelen Erdoğan, parti içerisinde değişimin kaçınılmaz olduğunu vurgulamıştı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, şu ifadelerle yer vermişti;

"Seçim sonuçlarını istişare etmeye devam ediyoruz. Sonuçlar, araştırmalar ve analizler olgunlaştıkça yeni adımlar atılacak. Yeri ve zamanı geldiğinde; kırmadan, dökmeden, küstürmeden değişimi yapacağız."

Bu sözler, Erdoğan'ın seçim sonuçlarından memnun olmadığını ve partide yenilenmeye ihtiyaç duyduğunu açıkça gösteriyor. Değişimin nasıl ve ne zaman gerçekleşeceğine dair net bir bilgi vermese de Erdoğan, bu değişimin "kırmadan, dökmeden, küstürmeden" yapılacağını da sözlerine eklemişti.

İlk istifa Rize hemen ardından Adıyaman ve Batman'dan geldi

24.05.24

Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından da dile getirilen AK Parti'deki değişime bazı illerden başlandı. İlk istifa, AK Parti'nin yerel seçimlerde yüzde 54,7 ile en yüksek oyu aldığı Rize'den geldi. Hemen ardından, Adıyaman ve Batman il başkanları istifa ettiklerini duyurdu.

AK Parti'de teşkilatlardaki değişim büyükşehirlere de yansıdı

Ankara il başkanlığındaki bazı birim sorumlularında da değişime gidildi. Türkiye Gazetesi'nin haberine göre AK Parti'de teşkilatlardaki değişim büyükşehirlere de yansıtacağı öğrenildi. Ankara'da ise, İl Sekreteri, Sivil Toplum ve Halkla İlişkilerden Sorumlu İl Başkan Yardımcısı, AR-GE'den sorumlu İl Başkan Yardımcısı, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Başkan Yardımcısı da değiştii.

Faiz değişmedi, likidite fazlası için ek önlemler geldi

Alaattin AKTAŞ

24 Mayıs 2024 Cuma

Merkez Bankası'nın politika faizinde değişiklik yok; oran yüzde 50'de sabit tutuldu. Zaten faizde değişiklik de beklenmiyordu. Merkez Bankası, dünkü Para Politikası Kurulu toplantısına ilişkin açıklamada likidite fazlası için önlemler alınacağını belirtmişti, o önlemler de duyuruldu.

Para Politikası Kurulu açıklamasının faizle ilgili kısmında önceki açıklamalara göre hemen hemen hiç değişiklik yok.

PPK'nın nisan toplantısındaki açıklamada mart ayı enflasyonunun, devam eden zayıflamaya rağmen öngörülenden yüksek gerçekleştiği belirtilmişti. Bu kez dünkü toplantıdan sonra yapılan açıklamada nisanda aylık enflasyonun ana eğiliminin sınırlı bir zayıflama kaydettiği ifade edildi.

Merkez Bankası hep manşet enflasyonu değil de mevsimsellikten arındırılmış enflasyonu izliyor ya, değerlendirmedeki bu fark işte o arındırılmış enflasyondan kaynaklanıyor. Yoksa açıklanan aylık enflasyon martta yüzde 3.16, nisanda yüzde 3.18'di. Yüzde 3.16'yı öngörülenden yüksek, yüzde 3.18'i sınırlı bir zayıflamaya işaret eden bir oran olarak görmenin altında farklı bir değerlendirme yattığı ortada.

Yine de çok açık ki nisandaki bu zayıflama bir faiz indirimini gündeme getirmekten çok çok uzak. Hem zaten öyle yalnızca bir ayda kendini gösteren bir hareket bir eğilim olarak okunamaz, okunsa bile kalıcı görülmediği takdirde faiz indirimi için harekete geçilmesini sağlamaya yetmez.

Ama şu notu düşmek gerek; bu söylediklerim, olması gereken ve Merkez Bankası'nın bugüne kadar dile getirdikleriyle uyumlu bir yaklaşım. Yoksa Merkez Bankası bunu dile getirir de, siyaseten çok farklı bir karar alınır, o başka. Geçmişte bunun örneklerini gördük çünkü.

24.05.24

Faiz de aynı, metinler de...

Para Politikası Kurulu açıklamasında faizin ne zaman indirilebileceğine ve ne olursa yeniden artış yapılabileceğine dönük ifadeler aynen korundu.

PPK açıklamasında geçen ay olduğu gibi önce şu kayıt düştü:

“Kurul, parasal sıkılaştırmanın gecikmeli etkilerini de göz önünde bulundurarak politika faizinin sabit tutulmasına karar vermekle birlikte, enflasyon üzerindeki yukarı yönlü risklere karşı ihtiyatlı duruşunu yinelemiştir.”

Peki yüzde 50 olan faizin ne zaman aşağı çekilmesi söz konusu olabilirdi, artık ezberlediğimiz koşullar sıralandı:

“Aylık enflasyonun ana eğiliminde belirgin ve kalıcı bir düşüş sağlanana ve enflasyon beklentileri öngörülen tahmin aralığına yakınsayana kadar sıkı para politikası duruşu sürdürülecektir.”

Ya yüzde 50 olan oranı yukarı çekme gereğinin doğması durumu:

“Enflasyonda belirgin ve kalıcı bir bozulma öngörülmesi durumunda ise para politikası duruşu sıkılaştırılacaktır.”

“TL reel olarak değerlendirilecek”

Merkez Bankası'nın yine aynen koruduğu bir görüşü daha var...

Para politikasındaki kararlı duruşla dezenflasyon yılın ikinci yarısında tesis edilecek. Peki para politikasındaki kararlı duruşun etkileri ne olacak; o da sıralanıyor:

“Yurt içi talepte dengelenme sağlanacak, Türk Lirası reel olarak değerlendirilecek, enflasyon beklentilerinde düzelme olacak ve enflasyonun ana eğilimi düşecek.”

Bir kez daha dikkat çekmek istiyorum. Bakın; doğrudur yanlıştır, sonra başımıza bela olur olmaz; bütün bunlar bir yana, Merkez Bankası yine üstüne basa basa, ısrarla “Türk parası reel olarak değer kazanacak” diyor. Bu yaklaşımın kısa vadede değişeceğini pek beklememek gerekiyor.

İşte likidite fazlası önlemleri...

Başlangıçta tatlı bela olarak görülen, sonra sonra giderek can sıkımaya başlayan bir durum yaşanıyor. Yurt içi ve yurt dışı yerleşiklerin Türk Lirası finansal varlıklara olan ilgisi ve talebi likidite fazlası oluşması sonucunu doğuruyor ve bu bir takım sıkıntılara yol açıyor.

Merkez Bankası bu konuda yaşanabilecek sorunlara daha önce de dikkat çekiyor ve gereken adımların atılabileceğinden söz ediyordu. Bu kez PPK açıklamasında daha

24.05.24

kesin bir ifadeye yer verilerek ‘‘Oluşan likidite fazlası ilave tedbirlerle sterilize edilecektir’’ denildi; denildi ve o ilave tedbirler de alındı.

Yeni kararlar neler?

Merkez Bankası’nın dn aldığı kararlar zet olarak şöyle:

TL mevduatın zorunlu karşılığı vadeye göre 4 ve 8 puan artırıldı.

KKM’nin zorunlu karşılığında yine vadeye göre 8 ve 12 puan artış yapıldı. KKM uygulamasına ilişkin olarak zorunlu karşılık dışında bir takım teknik düzenlemeye de gidildi.

TL kredi yerine döviz kredisine yönelme son dönemde çok hızlanmıştı. Bunun önüne geçmek amacıyla yabancı para kredilere aylık yüzde 2 büyüme sınırı getirildi, sınırı aşan kredi tutarı kadar TL cinsinden zorunlu karşılığın bir yıl boyunca bloke olarak tesis edilmesine karar verildi.

Su risklerinin maliyeti 2 milyar dolar!

Didem Eryar ÜNLÜ
24 Mayıs 2024 Cuma

Türkiye’de CDP aracılığı ile yapılan raporlamalara göre su risklerinin doğrudan operasyonlar üzerindeki potansiyel finansal etkisi 2 milyar dolar. Fırsatların potansiyel finansal getirisi ise 6,3 milyar dolar ile su risklerinin sebep olabileceği maliyetlerden 3 kat daha fazla.

Sabancı Üniversitesi Kurumsal Yönetim Forumu’nun 2010 yılından bu yana Türkiye çalışmalarını üstlendiği CDP’nin (Carbon Disclosure Project-Karbon Saydamlık Projesi) 2023 yılı İklim Değişikliği ve Su Programı Türkiye sonuçları ve lider şirketler “CDP Türkiye 14. İklim Değişikliği ve Doğa Konferansı, 2023 Sonuçları ve Ödül Töreni” ile açıklandı.

Türkiye sonuçlarına göre, 2023 yılında, CDP’nin üç temel programı olan iklim değişikliği, su güvenliği ve ormansızlaşma kapsamında çevresel verilerini açıklayan şirketlerin oranında yüzde 36’lık bir artış görüldü ve raporlama yapan şirket sayısı 116’ya ulaştı.

Türkiye’de CDP aracılığı ile yapılan raporlamalara göre su risklerinin doğrudan operasyonlar üzerindeki potansiyel finansal etkisi 2 milyar dolar civarındayken, söz konusu riskleri ele almak için gereken tahmini yatırımların maliyeti 1,7 milyar dolar düzeyinde. Fırsatların potansiyel finansal getirisi ise 6,3 milyar dolar ile su risklerinin sebep olabileceği maliyetlerden 3 kat daha fazla.

Şirketlerin %53’ü emisyonlarında azaltım olduğunu raporladı Açıklanan sonuçlara göre, Türkiye’den raporlama yapan şirketlerin emisyon verilerinde olumlu yönde bir iyileşme trendi görülüyor. Geçen yıla göre emisyonlarında mutlak bir artış raporlayan şirketlerin oranı yüzde 25’e düştü ve önceki yıl raporlanan yüzde 51’lik orana kıyasla önemli ölçüde ilerleme kaydedildi. Ayrıca, şirketlerin yüzde 53’ü emisyonlarında azaltım olduğunu raporladı ve bir önceki yıl azaltım raporlayan şirketlerin sayısını neredeyse ikiye katladı.

Risk ve fırsat algısı arasında önemli bir fark var

Şirketlerin yüzde 93'ü iklim kaynaklı potansiyel fırsatları belirlemiş durumda; ancak, iklimle alakalı tanımlanan toplam risk miktarı (811), raporlanan fırsatların (251) 3 katından fazla. Bu durum, Türkiye'de iklimle ilgili risk ve fırsat algısının arasında önemli bir fark olduğunu ortaya koyuyor.

Şirketlerin yüzde 65'i, biyoçeşitlilik konusunu yönetim kurulu düzeyinde ele almış ve/veya şirket içinde biyoçeşitlilikle ilgili konuları ele alması için üst düzey bir yönetici atamış. Ayrıca, şirketlerin sadece yüzde 54'ü, biyoçeşitliliği korumayı amaçlayan girişimleri açıkça desteklemiş ve/veya bu kapsamında halka açık bir taahhütte bulunmuş durumda.

Atık su deşarj konusu aciliyet gerektiriyor Şirketlerin yüzde 81'i su çekimlerini üçüncü tarafların kaynaklarından sağlarken, genellikle suyu yine üçüncü tarafların alanlarına deşarj ediyor (yüzde 81). Şirketlerin yüzde 62'si suyunu önceden arıtma yapmadan üçüncü tarafların alanlarına deşarj ederken, şirketlerin yüzde 12'si herhangi bir arıtma işleminden geçirilmeyen suyunu doğrudan doğal çevreye bırakıyor. Bu tablo, Türkiye'de şirketlerin atık su deşarj yönetimini sorumlu bir şekilde yapmayı önceliklendirmesinin aciliyetini vurguluyor. Şirketlerin yüzde 66'sı plastikle ilgili hedefler belirledi ve bu hedeflerin çoğu plastik ambalaj ve atık yönetimine odaklanıyor. Raporlanan hedef metrikleri arasında en yaygın olarak, tek kullanımlık plastik ürünlerin ortadan kaldırılması (yüzde 21) ve kullanılan ve/veya üretilen plastik ambalajın toplam ağırlığının azaltılması (yüzde 16) metrikleri yer alıyor.

CDP GLOBAL A LİDERLERİ

CDP 2023 Global A İklim ve Su Liderleri: Aydem Yenilenebilir Enerji A.Ş., Brisa Bridgestone Sabancı Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Mavi Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş., Migros Ticaret A.Ş., Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.

CDP 2023 Global A İklim Liderleri: Abdi İbrahim İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş., Adm Elektrik Dağıtım A.Ş., Aydem Elektrik Perakende Satış A.Ş., Elsan Elektrik Gereçleri Sanayi ve Ticaret A.Ş., Gdz Elektrik Dağıtım A.Ş., Gediz Elektrik Perakende Satış A.Ş., QNB Finansbank A.Ş., Sabancı Holding A.Ş., Şekerbank T.A.Ş., T.İş Bankası A.Ş., T.Vakıflar Bankası T.A.O., Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları A.Ş., Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.

CDP 2023 Global A Su Liderleri: Carrefoursa Carrefour Sabancı Ticaret Merkezi A.Ş., Coca-Cola İçecek A.Ş., Enerjisa Enerji A.Ş., Park Cam Sanayi Ticaret A.Ş., T.Halk Bankası A.Ş.

İKLİM RAPORLAMASINDAN, DOĞA RAPORLAMASINA

CDP, 2024 yılında, tüm raporlama temalarını (iklim değişikliği, su yönetimi, ormansızlaşma) bir araya getirerek şirketler için yeni ve bütünlük bir kurumsal soru setine geçiş yaptı. CDP; küçük ve orta büyüklükteki şirketlerin raporlama yolculuğunu teşvik etmek ve kolaylaştırmak amacıyla yeni bir KOBİ soru seti yayınladı. Konferansta yeni raporlama dönemine yönelik yorumlar şöyle oldu:

Avrupa Finansal Raporlama Danışma Grubu (EFRAG) Sürdürülebilirlik Raporlama Kurulu Başkanı Patrick de Cambourg: “Uzun vadede standart kurumsal raporlama ancak iki bacaklı olduğunda etkili olabilir. Bu bacakların ilki gelişmiş olan finansal raporlama; ikincisi ise hali hazırda gelişmekte olan sürdürülebilirlik raporlaması. İki bacaklı bu sistemin yürümesi ise bu raporlamalar arasında etkili bir koordinasyonun sağlanmasına bağlı.”

CDP Avrupa’dan Sorumlu Raporlama Başkanı Ariane Coulombe: “Türkiye’de, şirketlerin CDP aracılığıyla çevresel verilerini gönüllü olarak raporlamalarına dair belirgin bir trend görüyoruz. Bu çok önemli çünkü raporlar aksiyon almak için gerekli olan veriyi sağlıyor. Pazarın olgunlaşmasının bir yansıması olarak, Türkiye’deki şirketler giderek daha fazla şeffaflığın iklim değişikliği karşısında eyleme geçmek için temel adım olduğunu kabul ediyor. Bu şeffaflık, şirketler için sermayeye erişimi sağlar, iş verimliliğini artırır ve mevcut ya da gelecekte ortaya çıkacak düzenlemelerle uyumu destekler.”

CDP Türkiye Ülke Programları Yöneticisi Mirhan Koroğlu Gögüş: “Biliyoruz ki iklim değişikliği sadece sorunun bir parçası. Bilim bize gösteriyor ki iklim ve doğa eş zamanlı bir şekilde ele alınmalı. Raporlama söz konusu olduğunda doğanın bütün bileşenlerine, ekosistemleri ve biyoçeşitliliği de içerecek şekilde odaklanmamız hayati bir önem taşıyor. Bu da hepimiz için yeni bir dönem demek. Artık tüm dünya ile birlikte iklim raporlamasından doğa raporlamasına ve daha bütünsel bir yaklaşıma doğru evrileceğiz.”

Garanti BBVA Sürdürülebilirlik Lideri Seray İmer: “İklim krizi dünyamız için en önemli risklerin başında gelirken; biyoçeşitlilik, orman alanlarının varlığı, suyun ve plastiklerin yönetimi gibi konular da büyük önem taşıyor. CDP şirketleri artık iklim raporlamasından bütünleşik doğa raporlamasına doğru yönlendirmek istiyor. Garanti BBVA olarak 2009 yılından bu yana iklim değişikliği, 2015’ten beri de su programına şeffaf şekilde raporlama yapıyoruz.

Tüketicinin enflasyon beklentisinde iyileşme

Naki BAKIR

24 Mayıs 2024 Cuma

Tüketici güveni mayıs ayında sınırlı da olsa artarak yükseliş eğilimini sürdürürken, psikolojik faktör olarak önem taşıyan tüketicilerin enflasyonda düşüş yönündeki iyimserlik düzeyinde önceki aya göre belirgin bir yükseliş yaşandı.

Tüketici Güven Endeksi, alt endeksleri ve değişim oranları (Mevsimsel etkilerden arındırılmış)							
					Değ. (%)		
	Mayıs 2023	Aralık 2023	Nisan 2024	Mayıs 2024	Aylık	5 Aylık	Yıllık
TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ	91,08	77,42	80,48	80,51	0,1	4,0	-11,8
Geçen 12 aya göre mevcut dönemde hanenin maddi durumu	70,82	63,35	65,02	65,29	0,4	3,1	-7,6
Gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisi	93,99	78,09	82,85	82,85	0,0	8,9	-11,9
Geçen 12 aylık döneme göre mevcut dönemde genel eco. durum	61,29	49,14	41,84	45,98	10,4	-6,5	-25,0
Gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durum beklentisi	100,54	75,79	78,14	78,30	0,2	3,3	-22,1
Gelecek 12 aylık dönemde işsiz sayısı beklentisi	89,39	73,07	74,95	75,55	0,8	3,4	-15,5
Geçen 3 aya göre gelecek 3 ayda yarı-dayanıklı tük. mallarına harc.	108,79	107,39	107,12	105,34	-1,7	-1,9	-3,2
Mevcut dönemin dayanıklı tüketim malı satın almak için uygunluğu	48,38	53,89	47,11	48,07	2,0	-10,5	-0,7
Geçen 12 aya göre gelecek 12 ayda dayanıklı tük. mallarına harcama	99,08	94,48	95,83	95,50	-0,3	1,2	-3,5
Mevcut dönemde tasarruf etmek için uygunluğu	72,48	73,38	74,42	74,06	-0,5	0,9	2,2
Hanenin içinde bulunduğu mali durum	79,95	74,70	80,50	79,73	-1,0	6,7	-0,3
Gelecek 12 aylık dönemde tasarruf etme ihtimali	40,70	34,46	42,92	39,88	-7,1	15,7	-2,1
Gelecek 3 aylık dönemde tüketimin finansmanı için boeç kullanma	54,11	52,08	51,80	52,25	1,3	0,3	-3,4
Geçen 12 aylık dönemde tüketici fiyatlarının değişimi	22,94	18,28	15,88	17,24	10,0	-5,8	-24,9
Geçen 12 aya göre gelecek 12 ayda tüketici fiyatları	77,08	56,70	58,23	60,70	7,9	7,0	-21,3
Geçen 12 aya göre gelecek 12 aylık dönemde ücretlerin değ.	127,47	122,40	117,52	115,72	-1,5	-5,5	-8,2
Gelecek 12 aylık dönemde otomobil satın alma ihtimali	19,30	18,92	17,83	17,76	-0,4	4,9	-8,0
Gelecek 12 aylık dönemde konut tamiratına para harcama	30,85	29,76	29,23	28,42	-2,8	-4,5	-7,9
Gelecek 12 aylık dönemde konut satın alma veya inşa ettirme	11,40	9,42	11,31	10,01	-11,5	6,3	-12,2

Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası iş birliği ile her ay yapılan Tüketici Eğilim Anketinin mayıs ayı sonuçları yayımlandı. Bu anket ile hesaplanan ve tüketicilerin genel güven düzeyini yansıtan Tüketici Güven Endeksinin nisanda 80,46 olan düzeyi mayısta yüzde 0,1'lik bir artışla 80,51 oldu.

Böylece endekste yılın ilk beş ayındaki kümülatif artış yüzde 4'e ulaştı. Endeks, mayıs itibarıyla son on bir ayın en yüksek düzeyine çıktı. Ancak bu yükselişe rağmen endeks, bir yıl önce 91,1 olan düzeyinin yüzde 11,6 altında kaldı. Endeksin 100'den büyük olması iyimser, 100'den küçük olması kötümser (güvensiz) durumu yansıtıyor.

Başka deyişle endeks 100 ve üzerinde olduğunda tüketici kendini güvende hissediyor, bunun altındaki değerler ise güvende düşüşü gösteriyor. Buna göre on bir aylık kesintisiz yükseliş sürecine rağmen endeks, geldiği bu düzeyle, "normal" kabul edilen 100 sınır değerinin altında kalmaya devam ediyor.

Halk enflasyonda düşüşe ikna oluyor

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, temel önceliği enflasyonla mücadele olan ekonomik program kapsamında en olumsuz faktör olarak halkın enflasyonun düşeceğine "ikna" olmamasını dile getirmişti. Mayıs ayı tüketici eğilim anketi, hanelerin enflasyonun düşeceğine ikna dozunda belirgin bir artış olduğunu gösterdi.

Son on iki aylık dönemde tüketici fiyatlarının seyrine ilişkin görüşü yansıtan endeksin değeri yüzde 10 artışla 17,24'e yükseldi. Bu endeksin yükselişi, hissedilen enflasyonda düşüş yaşandığını gösteriyor. Dezenflasyon algısını yansıtan bu endeksin hala 100 baz değerine göre çok düşük olmakla birlikte aylık yüzde 10 artış göstermesi hissedilen enflasyonda ve buna bağlı olarak beklenen enflasyonda pozitif yönde önemli bir kırılmaya işaret ediyor.

Önceki on iki aylık döneme göre gelecek on iki ayda tüketici fiyatlarının değişimine ilişkin "beklenti" endeksi nin nisanda 56,23 olan değeri de mayısta 60,70'e yükseldi. Bu endeksin artması izleyen dönemde tüketici fiyatlarında düşüş beklendiğini, azalması ise artış beklentisini yansıtıyor. Aylık bazda yaşanan yüzde 7,9'luk artış, düşüş yönündeki beklentilerde önemli bir yükselişi ifade ediyor.

Ekonomik durumda iyimserlik artışı

Tüketici güven endeksini oluşturan alt endekslerden "Geçen on iki aylık döneme göre mevcut dönemde genel ekonomik durum" endeksi mayısta yüzde 10,4 artışla 45,96 oldu. Buna göre tüketicilerin genel ekonomik duruma ilişkin görüşlerinde iyimserlikte önceki aya göre kayda değer bir artış oldu. "Geçen on iki aya göre mevcut dönemde hanenin maddi durumu"na ilişkin alt endeks de mayısta yüzde 0,4'lük bir artışla 65,29 oldu.

Gelecek on iki aylık döneme ilişkin genel ekonomik durum beklentisini yansıtan endeks yüzde 0,2'lik bir artışla 78,30 olurken, aynı dönemde hanenin maddi durum beklentisine ilişkin endeks 82,85'le aynı kaldı. Bu veriler hanelerin genel ekonomik durum ve kendi maddi durumlarına ilişkin beklentilerinin, 100'ün altındaki endeks değerleri ile kötümser bölgede kalmaya devam etmekle birlikte, ileriye yönelik beklentilerde iyimserliğin artmakta olduğunu gösteriyor.

İşsizlikle ilgili beklentilerde de iyimserliğin az da olsa artışa geçtiği görüldü. Gelecek on iki ayda işsiz sayısına ilişkin alt endeks değeri önceki aya göre yüzde 0,8 artarak 75,55 oldu. Bu endeksin artması işsiz sayısının azalacağı, düşmesi ise artacağı yönündeki beklentiyi ifade ediyor. Buna göre genel ekonomide ileriye yönelik iyileşme beklentileri paralelinde işsizlikte düşüş beklentisi de arttı.

Ev, otomobil alma umudu canlanamıyor

Tüketici güveninin önemli göstergeleri arasında ev ve otomobil satın alma beklentisi yer alıyor. Ancak genel ekonomik koşullar yanında kredi faizlerindeki aşırı yükselme, fiyatlardaki şişme nedeniyle gayrimenkul ve otomotiv piyasası baskılanırken, güven endeksinin bileşenleri içinde en düşük değerleri ev ve araba edinimine ilişkin alt endeksler alıyor.

Hanelerin gelecek on iki ayda konut satın alabilme veya inşa ettirme ihtimaline ilişkin alt endeksin nisanda 11,31 olan değeri, mayısta yüzde 11,5 düşüşle 10,01'e kadar indi. Güvende bazın 100 olduğu dikkate alınınca bu dip değer, aşırı karamsar durumu yansıtıyor.

Gelecek on iki ayda konut tamirine para harcama eğilimine ilişkin endeks ise mayısta yüzde 2,8 düşüşle 25,42'ye indi. Gelecek on iki ayda otomobil alma beklentisini ölçen endeksin nisanda 17,83 olan değeri de mayısta yüzde 0,4 daha düşerek 28,42'ye geriledi. Satın alma beklentisi otomobilde eve göre daha yüksek olmakla birlikte diplerde seyrediyor. Mevcut dönemin dayanıklı tüketim malı satın almak için uygunluğuna ilişkin endeks yüzde 2 artışla 48,07 olurken, geçen on iki aya göre gelecek on iki ayda dayanıklı tüketim mallarına harcama beklentisine ilişkin endeks yüzde 0,3 düşüşle 95,59'a indi.

Mevcut dönemin tasarruf etmek için uygunluğunu ölçen endeksin değeri yüzde 0,5 düşüşle 74,06'ya, hanen içinde bulunduğu mali durum endeksi yüzde 1 düşüşle 79,73'e geriledi. Geçen on iki aya göre gelecek on iki aylık dönemde ücretlerin değişimine ilişkin endeks yüzde 1,5 düşerek 115,72 olurken, gelecek üç ayda tüketimin finansmanı için borç kullanma eğilimini yansıtan endeks yüzde 1,3 artarak 55,25'e yükseldi.

Avrupa'da konkordato... Türkiye'de konkordato...

Ferit Barış PARLAK

24 Mayıs 2024 Cuma

"Kredi aldım, ödeyemiyorum..."

Bankaların üzerime gelmemesi için konkordato ilan etmeliyim." diye düşünebilen herkes, konkordato ilan edebiliyor...

Bu nedenle konkordato ilanları artıyor...

★ ★ ★

Bu iş Avrupa'da nasıl oluyor?

Devlet, konkordato ilan eden fabrika/iş sahibinin tüm mal varlığına el koyuyor... Kendisine ise asgari ücret bağlıyor...

Ve piyasaya olan bütün borçlarını üstlenip, ödüyor...

Sonra: El koyduğu fabrika, ofis, araba, gayrimenkul gibi varlıkları satmaya ve/veya çalıştırmaya odaklanıyor...

★ ★ ★

Bu yöntemle...

Ekonominin çarklarını durdurmamış oluyor...

★ ★ ★

Bizdeki sistem mi?

24.05.24

Konkordato ilan eden, son model otomobiliyle yazlığına gidebiliyor... Oradan, ardında bıraktığı **'batma olasılığı yüksek alacaklılarını' ve 'güveni kaybetmiş piyasayı'** seyredebiliyor!

VELHASIL

Konkordato sistemimiz:

İşini düzgün yapan alacaklı firmaların varlığını da tehlikeye düşürüyor...

İşini düzgün yapan, verimli firmaların sayısının artmasına ihtiyaç duyduğumuz bir dönemde...

★ ★ ★

Konkordato sistemi alacaklıları gözetecek şekilde yeniden düzenlenmeli... Alacaklıların ödemesi, tenzilat yapılmaksızın yasal güvence altına alınmalı...

Ankara Ticaret Odası Başkanı Gürsel Baran'ın 6 yıl önce yaptığımız sohbetteki "Borçları gününde ödeyecek bir fon oluşturulmalı" önerisi, en azından bugün dikkate alınmalı...

★ ★ ★

Tersi durumda **bir firma iflastan korunurken, onlarca firma iflas etmeye devam edecek...**

Abdulkadir Selvi

Darbe iddialarına ne oldu

İKİ operasyon yapıldı.

Önce polis, organize suç örgütü lideri Ayhan Bora Kaplan'a operasyon yaptı. Sonra bir gizli tanık üzerinden AK Parti'ye ve İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'ya karşı operasyon yapıldı.

O nedenle ilk günden itibaren hükümete karşı darbe girişimi mi, yoksa mafyanın siyasete operasyonu mu diye soruyorum.

Bu olayda üç kritik halka var.

Ayhan Bora Kaplan organize suç örgütünün iki numaralı ismi olan Serdar Sertçelik'in yurtdışına kaçması.

Çok açık ve net olarak belirteyim ki; Serdar Sertçelik'in gizli tanık olarak Kıbrıs'tan Türkiye'ye getirilmesi başta olmak üzere baştan sona skandalla dolu bir olay.

YAKALAMA EMRİ 9 GÜN SONRA

Hürriyet'in başarılı yargı muhabiri Mesut Hasan Benli'nin haberinden Serdar Sertçelik'in yurtdışına kaçtıktan 9 gün sonra yakalama emrinin çıkarıldığını öğrendik.

Serdar Sertçelik ayağında elektronik kelepçe ile Ankara'nın içinde tur atmış. Mesut Hasan Benli'nin haberinde sinyal ihlalleri tarihleriyle yer alıyor. Bir koruma kalkanı altında hareket etmiş.

OPERASYON ARACI OLDU

Tabii en büyük olay ise ayağında elektronik kelepçe olduğu halde bir polisin eşliğinde Türkiye'den kaçması.

Daha ne olsun?

24.05.24

Serdar Sertçelik yurtdışına kaçtı. Şimdi FETÖ ve CIA'nın kontrolünde Türkiye'ye yönelik bir operasyon aracına dönüştü.

AK PARTİLİ SİYASETÇİLER

Bu olayda ikinci en önemli olay ise AK Partili siyasetçilerin isimlerinin eklenmesi iddiasıydı. Serdar Sertçelik yurtdışına çıkarıldıktan sonra ilk operasyonunu çekti. AK Parti'de bir iç savaş çıkarmak, böylece İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'yı harcamak için düğmeye basıldı. Önüne konulan yazılı metni okuyarak AK Parti'nin önemli isimleri Bekir Bozdağ, Abdulhamid Gül, Fahrettin Koca ve Süleyman Soylu'nun isimlerini vermesi için polis müdürlerinin kendisine telkinde bulunduğunu iddia etti.

ERDOĞAN'A MESAJ

Burada kritik isim ise Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Özel Kalem Müdürü Hasan Doğan'dı. Hasan Doğan demek Erdoğan demekti. Erdoğan'a, "Burada asıl hedef sizsiniz. Çetelerle mücadele ediyoruz denilerek AK Parti ve siz hedef alınıyorsunuz" mesajı verilmek istendi.

Bu iddianın doğru çıkması demek darbe girişimi demekti.

Geçmişte Menderes'e karşı yapılan '9 Subay Olayı', Erdoğan'a karşı girişilen 17-25 Aralık darbe girişimini çağrıştıran bir durumdu.

ERDOĞAN ÇERÇEVEYİ ÇİZDİ

Bu iddiayı operasyonun başından itibaren bazı gazeteciler ileri sürdü ama MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli grup konuşmasında dile getirince siyasi bir boyut kazandı.

Ancak Cumhurbaşkanı Erdoğan başından itibaren o noktada değildi. İlgili bakanlardan ve MİT Başkanı İbrahim Kalın'dan bilgi aldıktan sonra AK Parti grubunda yaptığı konuşmada, "Son dönemde meydana gelen her hadiseyi tüm boyutlarıyla, en ince detayına kadar takip ediyoruz.

Kanunun dışına çıkan; hatası, kastı veya marazı olan kim varsa hukuk zemininde hesabını mutlaka soruyoruz. Ülke ve millete karşı vazifesini yapmanın hiçbir bahanesi olmaz" dedi.

Erdoğan'ın çizdiği çerçeve önemliydi.

İktidar olduğu günden bu yana kaç muhtırayı, kaç darbe girişimini başarısızlığa uğratan Erdoğan, herhalde neyin darbe neyin mafyaya karşı operasyon olduğunu bilebilecek kadar deneyim sahibidir.

SÜRPRİZLERE HAZIR OLUN

24.05.24

Darbe iddiası gibi çok hassas bir konu olduğu için ilk andan itibaren serinkanlı olunmasını, bir operasyona alet olunmamasını, müfettişlerin ve savcının yapacağı soruşturmanın sonucunun beklenmesi gerektiğini yazdım. Ulaştığım bilgiler doğrultusunda “Sürprizlere hazır olun” diye uyarıda bulundum.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı ve İçişleri Bakanlığı Müfettişleri, Serdar Sertçelik’in açıklamaları üzerinden gündeme getirilen “darbe girişimi” iddialarına dair soruşturmasını tamamladı.

Yapılan soruşturma sonucunda darbe iddialarını destekleyecek bulgulara ulaşılamadı.

TUTUKLANMA GEREKÇELERİ

1- Savcılık, polis şeflerini mahkemeye “Yargı görevini yapan bilirkişi veya tanığı etkilemeye teşebbüs, suçluyu kayırma” ve “Kamu görevine ilişkin sırrın ifşası” gerekçesiyle sevk etti. Mahkeme bu gerekçelere dayalı olarak tutuklama kararı verdi.

TESPİT EDİLEMEDİ

2- Ama bunların arasında “darbe girişimi” şüphesi yok.

Zaten Serdar Sertçelik, bu iddiaları yurtdışına kaçtıktan sonra Alman İstihbaratı’yla ilişkisini itiraf eden gazeteci Erk Acarer’le yaptığı yayında öne sürmüştü. Tek yanlı bir iddiaydı. Ancak polis şefleri, Serdar Sertçelik’le yaptıkları telefon görüşmelerini kayda almışlar. Telefon görüşmesinin kayıtları incelendiğinde Serdar Sertçelik’ten AK Partili siyasetçilerin isimlerini eklemesi yönünde bir konuşma tespit edilemedi. Bu durumda darbe iddiasını ortaya atanlara ‘ne oldu’ diye sormak gerekmez mi?

SES KAYITLARINA EKLEME YAPILDI MI

İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin raporunda, “Söz konusu ses kayıtlarında ekleme ve çıkarma gibi işlem yapılmamıştır” deniliyor.

Görüşmelerde devlet memurluğuyla bağdaşmayacak davranışlarda bulunulduğu ifade ediliyor. Raporda, Serdar Sertçelik’in baskı ve tehditle gizli tanık yapıldığı, usule aykırı olarak ifadesinin alındığı ve ifadesinin yönlendirilmeye çalışıldığı iddiasına yer verilmiş.

“Serdar Sertçelik’in Ankara’daki bir organize suç örgütüyle ilgili yürütülen soruşturma sürecinde baskı ve tehditle şahsın gizli tanık yapıldığı, usule aykırı olarak ifadesinin alındığı ve ifadesinde yönlendirilmeye çalışıldığı iddiasının gerçeği yansıtmadığı, yakalama, gözaltına alma ve ifade alma işlemlerinin mevzuata uygun olarak gerçekleştiği kanaatine varılmıştır” deniliyor.

DARBE İDDİASI DOĞRULANMADI

24.05.24

Zaten polis şefleri darbe amacıyla cunta oluşturma suçunu düzenleyen TCK 316. maddeden tutuklanmadılar.

Geldiğimiz noktada polis şeflerinin mafyayı kullanarak AK Parti'ye yönelik bir darbe girişiminde bulunduğu iddiası savcılık ve müfettişlerin yaptığı soruşturma sonucunda tespit edilemedi. Ama mafyanın AK Parti'ye operasyon çekmeye çalıştığı iddiası geçerliliğini koruyor.

AYHAN BORA KAPLAN TAHLİYE EDİLECEK Mİ

Bu olayın üçüncü halkasını ise Ayhan Bora Kaplan'la ilgili dava oluşturuyor. Bu gelişmelerin en çok Ayhan Bora Kaplan'a yaradığı anlaşılıyor. Gizli tanıklar ifadelerini geri çekti. Müştekilere vazgeçenler oldu. Ayhan Bora Kaplan'ı yurtdışına kaçmak üzereyken Esenboğa Havaalanı'nda yakalayan polis şefleri ise medya tarafından bilinçli bir şekilde linç edildi. Neredeyse mafya liderini neden yakaladınız diye sorguya çekilmedikleri kaldı. Sonuç itibarıyla bu durumda Ayhan Bora Kaplan'ın morali tavan yaptı. Özgüveni yerine geldi. Öyle ki, hâkime "Bir tanem" diyecek seviyeye ulaştı.

Artık mahkemenin vereceği ara kararla tahliye edilmeyi bekliyormuş.

Ayhan Bora Kaplan'ı yakalayan polisler tutuklanmışken, Ayhan Bora Kaplan bir de tahliye olursa operasyon amacına ulaşmış olur.

Esfender KORKMAZ

Vergi ve cezalar daha çok artacak

Hazine ve Maliye Bakanı rasyonel politikalara dönüşte mali disiplini ilk sıraya koyuyor. Bu amaçla vergileri ve cezaları artırarak kamu gelirlerini artırmak, bütçede tasarruf ile kamu harcamalarını azaltmak ve bütçe açığını düşürmek istiyor.

Eğer kamu harcamaları etkin kullanılıyorsa, bu doğrudur. Ama kamu harcamalarına popülizm hâkim ise, bütçe iş bütçesi değilse, bütçe açıklarını düşürmek bir işe yaramaz.

Bakan daha önce bütçe açığını düşürmek için, bütçede yatırım harcamalarının azaltılacağını açıklamıştı. Kamu yatırımlarının azaltılması ve vergilerin artırılması, özel yatırımların azalmasına neden olur. Bu durumda özetle, işsizlik artar, mal arzı daralır. Maliyetler artar. Kalıcı büyüme sürdürülemez.

Öte yandan bugüne kadar, elektronik ürünler, mobilya, beyaz eşya, sigara, alkol ve otomobil gibi ürünlerde KDV oranı yüzde 18'den yüzde 20'ye çıkarıldı. Yeme-içme sektöründe ise KDV oranları yüzde 8'den yüzde 10'a yükseltildi.

Şimdi, Haziran başında meclise sunulmak üzere Maliye Bakanlığı, orta vadeli programa uygun olarak, vergi reform paketi hazırlıyor. Orta vadeli programda özetle;

Vergi sisteminde etkin olmayan istisna, muafiyet ve indirimler kaldırılacaktır. Vergi cezaları yeniden düzenlenecektir. Gelir, kurumlar, katma değer vergisi kanunları ile vergi usul kanunları güncellenecek, gelir, kurumlar, motorlu taşıtlar, veraset ve intikal vergileri gibi doğrudan vergilerin payı arttırılacaktır. Bu artış vergilere zam yapılması ve mükellef sayısının artırılması demektir.

Bu artışlara ilave olarak medyada yer aldığı kadarıyla, yeni tasarıda konut satışlarında beş yıl sonrası **satışta vergi muafiyeti** de kalkıyor. Tasarı geçerse, konut satışları beş yıl sonra da ve her zaman vergiye tabi olacaktır.

Beş yıllık konut satışlarının da vergiye tabi olması, ikinci el konut fiyatlarını arttıracaktır.

Tasarıda vergi affının kaldırılması da var, bunu zaten kamuoyu istiyordu.

Hiçbir ülkede, kimse güle oynaya vergi vermez. Ama eğer vergi gelirleri hükümetler tarafından çarçur ediliyorsa, o zaman vergiye karşı direnç oluşur. Vergi kaçağı ve vergiden kaçınma artar.

Etkin bir vergi sistemi için yeni vergilerin vergi mükellefleri tarafından benimsenmesi gerekir. Bunun için de;

1.Vergi tasarısının kamuoyunda tartışılması gerekir. Artan vergilerin ekonomik istikrar için gerekli olduğunun anlatılması gerekir. Maalesef AKP iktidarında böyle bir anlayış yok. KKM de olduğu gibi bir gecede bir cin fikir ortaya çıkıyor ve uygulanıyor.

2.Vergide bu gibi marjinal değişikliklere de reform deniliyor. Gerçekte reform vergi sisteminde zamana göre modern ve topluma daha yararlı esaslı değişiklik demektir.

Türkiye’de bugüne kadar üç defa vergi reformu yapıldı.

Bu reformlardan birisi, aşarın kaldırılmasıdır.

Aşar (öşür); Osmanlı döneminde üretilen tarım ürünleri üzerinden ürününe göre aynı, nakdi ve maktu olmak üzere alınırdı. Vergi oranı prensipte yüzde on olmakla beraber, tarım ürünlerine ve bölgelere göre yüzde 50’ye kadar çıkardı. Çok tepki çeken bir vergileme şekliydi.

Cumhuriyet döneminin ilk vergi reformu 1925 yılında yapıldı. Aşar kaldırıldı ve 1926’da yerine kazanç vergisi getirildi.

İkincisi, 1949 yılında daha ilkel olan kazanç vergisinin kaldırılarak yerine daha modern ve işlevsel olan **Gelir ve Kurumlar Vergisi getirilmesi oldu.**

Üçüncüsü ise KDV reformudur.

1985 yılında, uygulamada olan bazı mal ve hizmetlerin ithalatı, üretimi veya tüketimiyle ilgili olarak farklı safhalarda uygulanan 8 tane dolaylı vergi kaldırıldı. Yerine ithalat veya imalattan tüketiciye sunuma kadar her aşamada uygulanmak üzere katma değer vergisi (KDV) getirildi.

Şimdi vergilerde artışın adına reform dersek, dağ fare doğurmuş olur. Vergi idaresine ve hükümete güven düşer.

3.Vergi mükellefi, ödediği verginin sonunda kendisine kamu hizmeti olarak geri döneceğine inanırsa, toplumda vergi bilinci gelişir, vergiye karşı tepki azalır. Bunu için de Devletin kamu hizmetlerini aksatmadan ve doğru yapması gerekir.

24.05.24

Ne var ki Türkiye’de bütçede şatafat harcamaları devam ediyorsa, Gerekçesi ne olursa olsun devletin kendisi sosyal ve fiziki altyapı yapamıyorsa, etkin bir eğitim ve sağlık hizmeti veremiyorsa, vatandaş hastane kapılarında saat beşlerde kuyruğa giriyorsa, yahut herhangi bir cerrahi müdahale için ancak altı ay sonrasına gün alabiliyorsa, yine bilgi çağında öğretmensiz okul veya okulsuz köy bulunuyorsa; **Elbette vergi bilinci oluşmayacak, vergi mükellefi vergi vermek istemeyecek ve vergiye karşı direnç oluşacaktır.**

İbrahim Kahveci

SGK emekli maaşını fazla hesaplıyor!

Adam 38 yaşında emekli olmuş ve şimdi 75 yaşında emekli maaşından şikayet ediyor. Veya EYT ile 44 yaşında emekli olmuş ama emekli maaşından o da memnun değil...

Aslında kimse memnun değil ve kimse de sorunun çözülmesine yanaşmıyor.

Bir ülkede 40-50 yaşında emeklilik varsa aslında orada gerçek bir emeklilik maaşı olamaz.

Emeklilik, işten güçten düşünce alınan bir maaştır. Yani ömrünün son döneminde 10-15 yıl alırsın.

Türkiye’de 15-20 yıl çalışıp 40-50 yıl emekli maaşı almanın peşinde koşanlar var... Sonra da şikayet ediyorlar...

Emeklilik nedir? Çalışanların biriktirdiği ve emeklilere ödediği paradır. Normalde 3-4 çalışan 1 emekli maaşı öder. Türkiye’de ise 1,4 çalışan 1 emekliye maaş ödüyor. Tabii bu yetmediği için bütçeden her yıl milyarlarca dolar SGK’ya aktarılıp maaşlar ödeniyor.

Türkiye’de her yıl bütçe gelirlerinin yüzde 17-18’i doğrudan SGK açığına gidiyor. Eğer ekonomik daralma var ve çalışan sayısı düşüyorsa bu oran yüzde 22-24'lere kadar varıyor.

Türkiye’de kamu yatırım oranı %8-9 bandında ama emekli açık gideri %17-18 aralığında. İşte bu nedenle ihtiyacımız olan yatırımlar bir türlü yapılmıyor.

24.05.24

Gerçi AK Parti kasada para gördü mü bunu yatırıma vs harcamaz. Hemen ve derhal Hazine garantili işler uydurur ve o parayı müteahhitlere bir güzel yollar. O nedenle çözüm önerilerimi AK Parti için söyleyemiyorum; realist bir muhalefet için söylüyorum.

Türkiye’de sorunun ana kaynağı fakirliktir. Ve bu fakirlik bilim-teknoloji düşmanı yönetimden geliyor.

Türkiye’nin değer üretim oranı 2007’den beri aynı. Yani topluma ek bir refah verecek bir değer artışı yok. Nitekim **AK Parti Türkiye’yi kalıcı fakirliğe mahkum etmiştir**. Ve ana sorun burasıdır.

Çalışan iyi bir ücret alamayınca emekli de sürünmek zorunda kalıyor. Burada şu notu düşelim: Türkiye’de toplamda yaş ortalamasına göre emeklilere ödenen ücret yeterlidir ama sayı fazla olunca iş kilitleniyor.

Ve bir başka sorun da şu: **Türkiye’de genç nüfus artmıyor**. Çok yakında nüfus düşmeye başlayacak ve emeklilere ödenecek bütçe kalmayacak. Yani çok net ki emekli maaşları reel olarak düşmeye devam edecek.

Hem değerli üretim artmıyor hem de nüfus artmıyorsa gelecekte bu emeklilik düzeninin sürdürülmesinin imkanı yok. Zaten EYT çıkarken de benzer şeyleri söylemiştim: Emekli sayısı artacak ama toplamda maaşlar artmayacak, hatta kişi başına ücretler gerileyecek... Nitekim tam da beklediğim gibi oldu.

Şimdi ne yapılabilir?

Bir kere AK Partinin bir şey yapma yeteneği ve gücü yok. Oysa **EYT yerine çalışmayı teşvik edecek ve çalıştıkça emekli maaşı artacak bir sistem getirilebilirdi**.

Seçim uğruna buna hiç bakılmadı.

Çalışmak isteyen ve emekli olduğunda da iyi bir gelir elde etmek isteyen milyonlarca insan var. Ama öyle bir sistem getirdiler ki, emekli olmayan adeta aptal yerine konuldu.

Oysa formül çok basit: **Ne kadar çalışıp pirim ödedin= emekli olup kaç yıl maaş alacaksın...**

İşte tam da sorun burada kilitleniyor. SGK emeklilik hesabında “kaç yıl emekli maaşı alacağın” emekli maaşı belirlenirken hesaba alınmıyor. Bu feci ötesi bir durum...

24.05.24

Mesela A kişisi toplamda aynı primi 40 yıl ödemiş ve 60 yaşında emekli olacak. Oysa B kişisi 25 yıl aynı primi ödemiş ama 45 yaşında emekli oluyor. İşte bizim sistemde ikisine de aynı maaş veriliyor.

Oysa aynı primi ödemesine rağmen B kişisi nereden baksan 15 yıl daha fazla emekli maaşı alacaktır. Ama bizim emeklilik düzenimiz bunu hesaba katmıyor.

Bu durum neye yol açıyor: Hemen söyleyelim... EYT ile genç yaşta emekli olanların maaşları haksız şekilde çok yüksek çıkarken gerçek emekliler hakettikleri maaşları alamıyorlar.

Kurulan düzen insanlara adeta erken emekli olun diyor. Bu çok ama çok saçma ve ağır bir durumdur. Çalışmak ve çalıştıkça daha yüksek maaş almak teşvik edileceği yerde tam tersi yapılıyor.

Bakın bir örnek vereyim: A kişisi 45 yaşında emekli olmuş ve diyelim ki 700 dolar emekli maaşı alıyor. Bu demektir ki yılda 8400 dolar maaşı var. Ortalama ömür 80 olduğuna göre bu A kişisi devletten yaklaşık 294 bin dolar emekli maaşı alacaktır.

Oysa bu A kişisi 45 yaşında emekli olmayıp 60 yaşına kadar prim ödemeye devam etse... (bakın ödediği primi hiç dikkate almıyorum) Sadece emekli olarak maaş alacağı yıl 20 yıla düşeceğinde bu kişi artık yılda 14700 dolar, yani aylık 1225 dolar emekli maaşı alabilecektir.

Şimdi kendimize soralım: **Bu emeklilik sistemi düzelmediğinde kim kaybedecek?**